

TRH PRÁCE

www.eKoFun.cz

POPTÁVKA PO PRÁCI

Předpoklad !

Dokonalá konkurenci na trhu práce

Existuje velký počet nabízejících i poptávajících

Žádný z nich nemůže ovlivnit cenu

Poptávka po práci je určena množstvím práce, které firma najímá při různých úrovních ceny práce (mzdových sazbách)

Firma maximalizující zisk najímá takové množství práce (L), kdy platí:

$$MRP_L = MFC_L = w$$

Část křivky MRP_L je totožná s křivkou poptávky po práci

$$MRP_L = P \cdot MP_L$$

Co značí bod A?

$MRP_L > MFC_L$ (MRP_L je nad MFC_L)

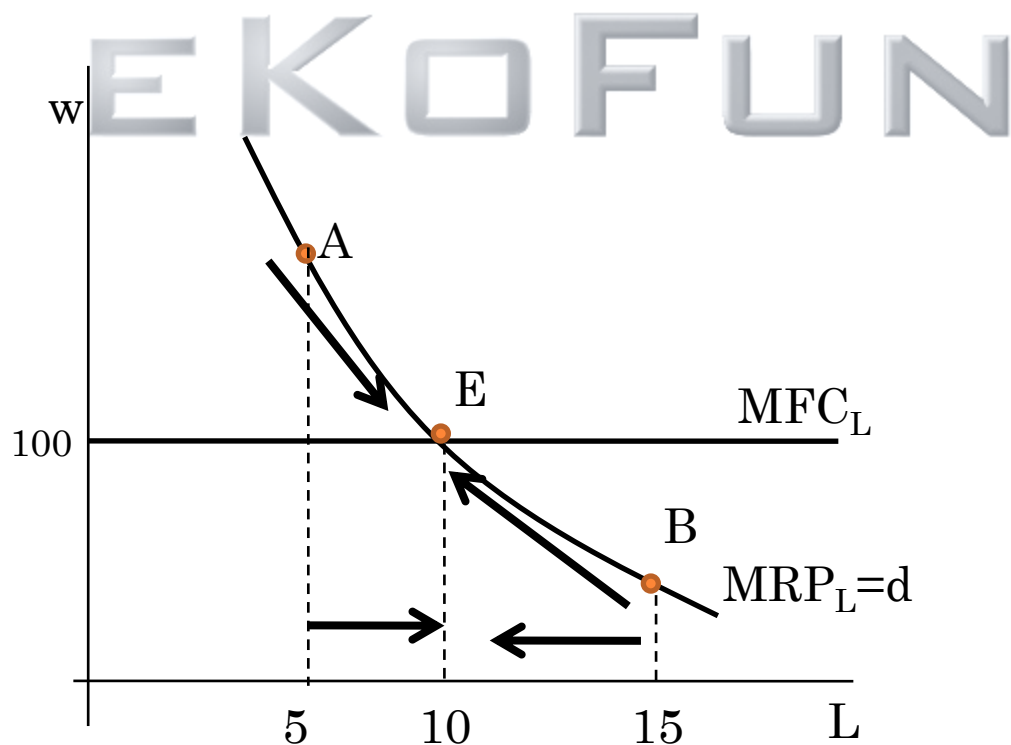
Firmě se vyplatí najmout další jednotky práce, až do bodu E

Co značí bod B?

$MRP_L < MFC_L$ (MRP_L je pod MFC_L)

Firma najímá již mnoho jednotek práce

Začne snižovat její množství až do bodu E

Příklad:

Máme společnost, ve které pracuje 10 lidí a pracovní doba je 8 hodin

Při 10 lidech a 8 hodinové pracovní době činí MRP_L 100Kč za hodinu

Pokud by firma zaměstnala jedenáctého pracovníka

Dodatečný výstup, který by přinesl firmě - $8 \times 100 = 800$ Kč

Společnost vyplácí mzdu 50Kč za hodinu

Díky najmutí jedenáctého pracovníka firma získá $800 - (50 \times 8) = 400$ Kč

**Firma bude najímat další pracovníka dokud MRP_L se nebude rovnat
50Kč tedy mzdě**

EKO FUN

NABÍDKA PRÁCE

Práce je výrobním faktorem, jehož nositelem je člověk

Co určuje jeho nabídku práce?

Každý člověk má jeden společný statek a tím je čas

Rozhoduje - kolik bude věnovat práci a kolik bude mít volného času

Cílem spotřebitele je **maximalizace užitku**

V rámci denního časového fondu(24h)

Rozhoduje jak maximalizovat užitek rozdělením času mezi práci a volný čas

Práce většinou užitek snižuje(koho baví pracovat?☺)

Zároveň umožňuje zvyšovat užitek prostřednictvím nákupu zboží

Volný čas budeme předpokládat, že užitek zvyšuje

Člověk bude chtít zvyšovat počet odpracovaných hodin

Dokud se mezní užitek plynoucí ze zboží získaného díky poslední hodině práce

Nebude rovnat meznímu užitku z poslední hodiny volného času

SUBSTITUČNÍ A DŮCHODOVÝ EFEKT

Jak se změní nabídka práce při změně mzdy můžeme rozdělit na 2 efekty:
Substituční a Důchodový

Substituční efekt

S rostoucí mzdou - člověk bude ochoten více pracovat (moci více koupit)
Začne nahrazovat (*substituovat*) volný čas prací
Substituční efekt má za následek - při růstu (w) roste množství práce

Důchodový efekt

Čím bude mít spotřebitel větší mzdu, tím více bude upřednostňovat volný čas
Extrém, mám-li 1 mil za hodinu, budu pracovat 10 hodin denně?
Od určité mzdy člověk přestává nabízet více práce, ale začne poptávat více volného času (volný čas je také statek)

Celkový efekt na práci při změně mzdy = substituční + důchodový efekt

$$CE=SE+DE$$

Oba efekty působí protichůdně, jaký tedy bude CE?

Proč?

Záleží který efekt převáží

SE>DE s růstem mzdy bude spotřebitel nabízet více práce

SE<DE s růstem mzdy bude spotřebitel nabízet méně práce

EKO FUN

Zpět zakřivená křivka nabídky práce

Při nízké mzdě převažuje SE nad DE

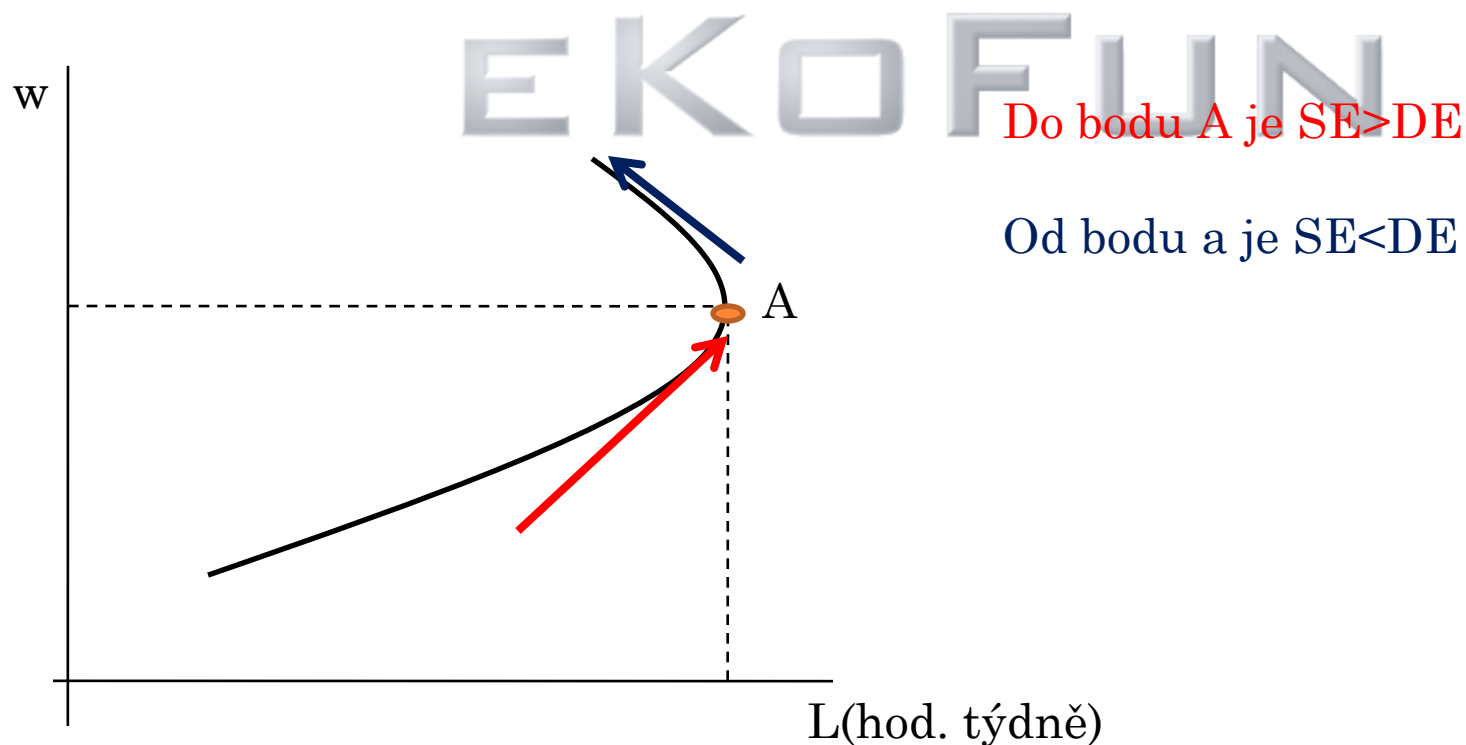
S růstem mzdy se SE snižuje a DE roste

Pro individuální nabídku práce(jeden spotřebitel):

Od určité mzdy je $SE < DE$ - další růst mzdy bude snižovat nabídku práce

Nabídka práce neroste, ale klesá(má zápornou směrnici)!

To vede ke zpětně zakřivené nabídce práce

ROVNOVÁHA NA TRHU PRÁCE

Rovnováha na trhu práce vzniká při vyrovnání nabídky s poptávkou
Při rovnovážné mzdě

Tržní křivka poptávky po práci je horizontálním součtem všech
individuálních poptávek po práci

Tržní křivka nabídky práce ukazuje, kolik hodin práce budou nabízet všichni
pracovníci na trhu při každé výši mzdy

Jedná se o horizontální součet individuálních křivek nabídky práce

Není však zpětně zakřivená!!

Každý pracující má jinak velikou mzdu od které $SE < DE$
Růst mzdy přitahuje nové pracovníky

Mzdová sazba je větší než rovnovážná

Nabízené množství je vyšší než poptávané

Vzniká nezaměstnanost a mzdy budou klesat směrem k rovnovážné mzdě

Na trhu je přebytek práce

Mzdová sazba je nižší než rovnovážná

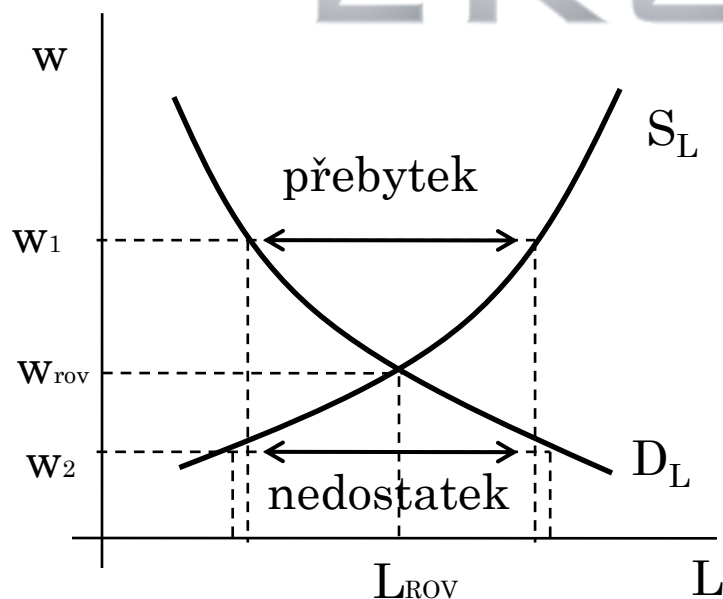
Při dané mzdě je nabízené množství menší než poptávané

Firmy si začnou konkurovat a budou nabízet větší mzdy

Až do úrovně rovnovážné mzdy

Vzniká na trhu nedostatek práce

EKO FUN

Rovnováha a mzdové rozdíly

Identické výrobní faktory by měli mít stejnou cenu

Nerovnovážné rozdíly

Změny v odvětvích

Nerovnováha a proces přesunu pracovníků

Regulace

Rovnovážné rozdíly

Ne všechny mzdové rozdíly vedou k přesunu pracovníků!!

-nedostatečná mobilita zdrojů

-rozdíly v duševních a tělesných schopnostech (prodavač oken vs. Sandra 😊)

-nepeněžní benefit

TRH PRÁCE V PODMÍNKÁCH NEDOKONALÉ KONKURENCE

Nedokonalá konkurence na trhu práce!!

Existuje poptávající/nabízející schopný ovlivnit výši mzdy

Projevy nedokonalé konkurence:

-mzdové strnulosti (mzdy reagují pomaleji než ceny na trhu výrobků)

-kolektivní smlouvy

EKOFUN

$$MRP_L \neq w$$

$$MFC_L > w$$

Projevy nedokonalé konkurence:

Monopson

Odborové svazy

Monopson

Existuje jediná firma

Monopolní síla na straně poptávky po práci – možnost ovlivnit mzdu

Monopol – monopolní síla na straně nabídky

Může se jednat o monopson na určitém území, nebo i v určitém oboru

Příklad:

ČEZ a trh s jadernými fyziky

Náklady na dalšího pracovníka převyšují mzdu, proč?

V dokonalé konkurenci – $MRP_L = MFC_L = w$

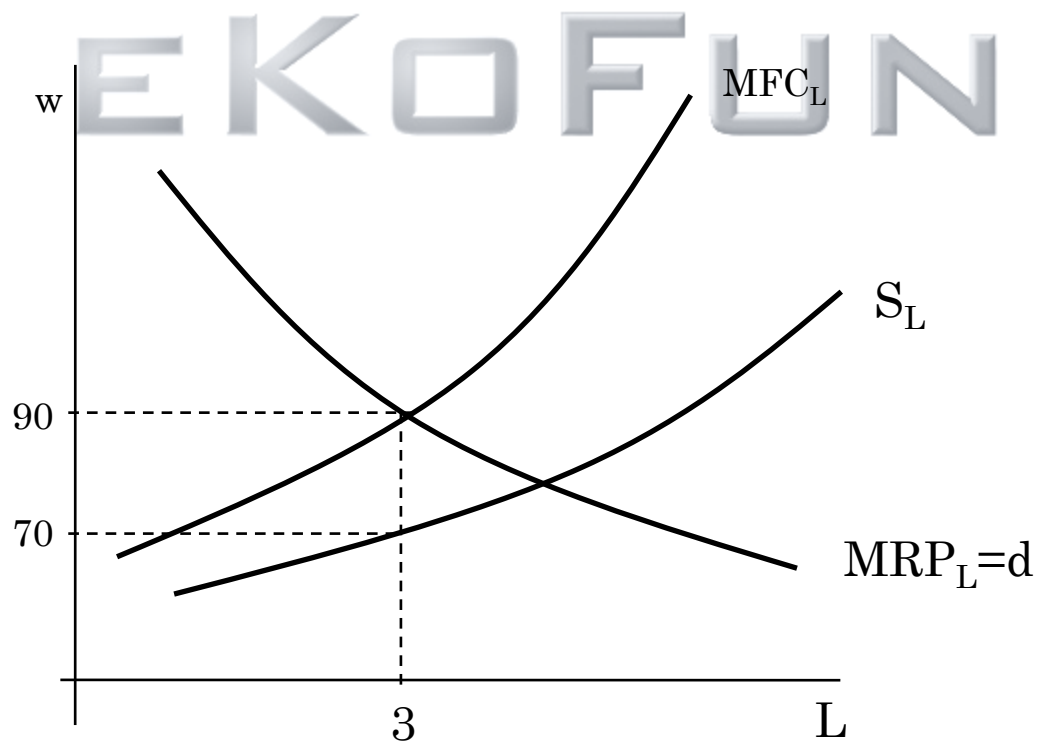
V nedokonalé $MRP_L, MFC_L > w$

L	w	MFC_L	MRP_L
0	-	-	-
1	50	50	110
2	60	70	100
3	70	90	90
4	80	110	80

$$MFC_L > w$$

$$MRP_L \neq w$$

Odborové svazy

Monopol na straně nabídky (za určitých předpokladů)

Jediný nabízející práce

Požadavky:

- velikost mezd
- bezpečnost práce
- lepší pracovní podmínky

Možnosti dosažení cílů

EKO FUN

- 1) Dojednání vyšší než rovnovážná mzdová sazby
- 2) Zvýšení rovnovážné mzdové sazby
  - snížení nabídky práce
  - zvýšení poptávky po práci

Mzdový práh

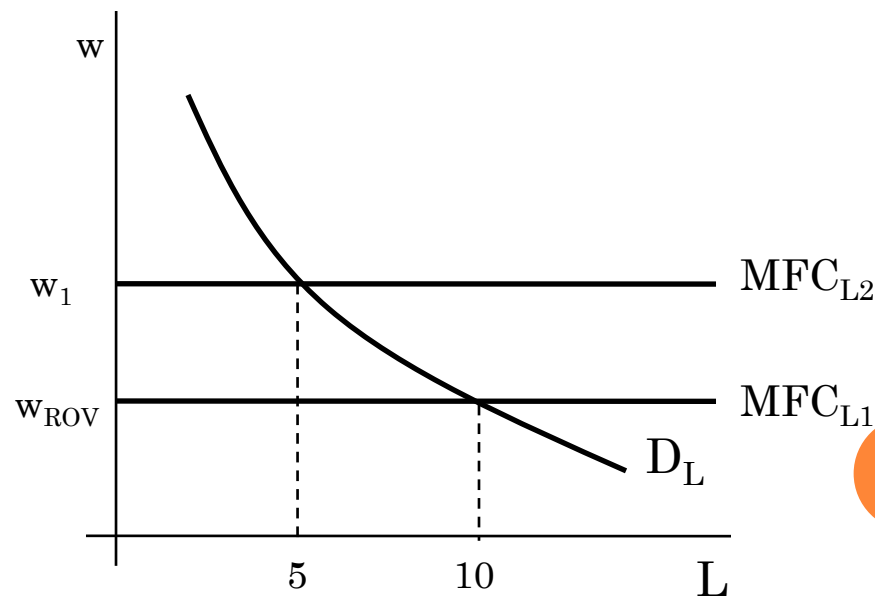
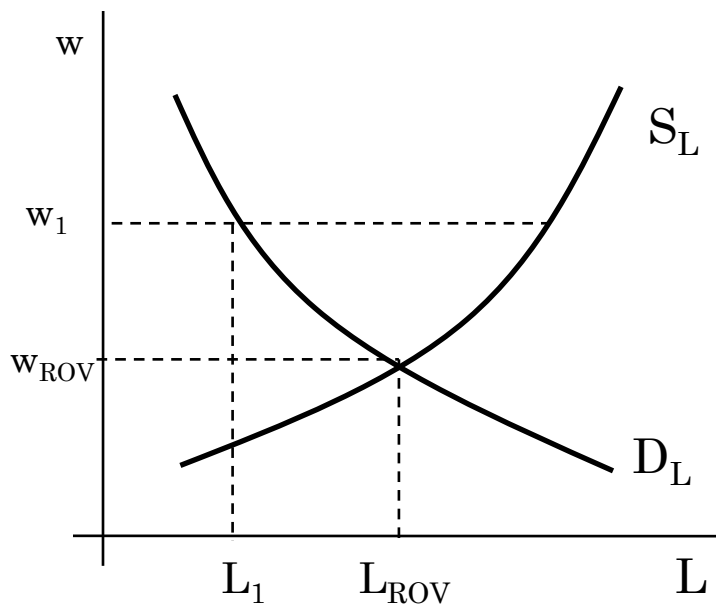
Vyjednaná minimální mzda

Co když je minimální mzda vyšší než rovnovážná?

Odbory dojednaly vyšší mzdy než je rovnovážná mzda

Firmám vzrostly náklady, musí snížit zaměstnanost

EKO FUN

Snížení nabídky práce

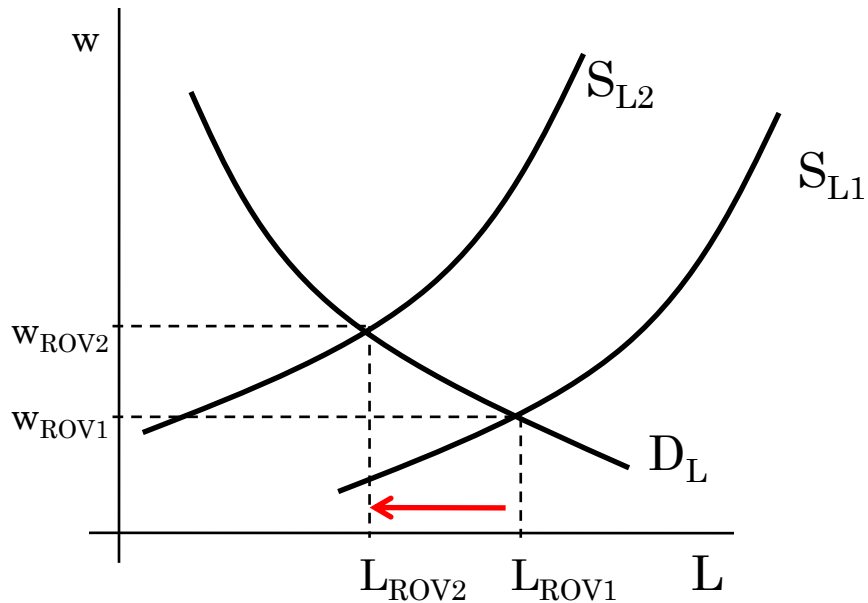
Odbory mohou snížit nabídku práce

Donutí zaměstnavatele, aby zaměstnávali jen jejich členy (US zdravotnictví)

Nová rovnovážná mzda i množství

Klesá zaměstnanost

EKO FUN

Zvýšení poptávky po práci

Naše poslední možnost jak odbory mohou zvýšit mzdy

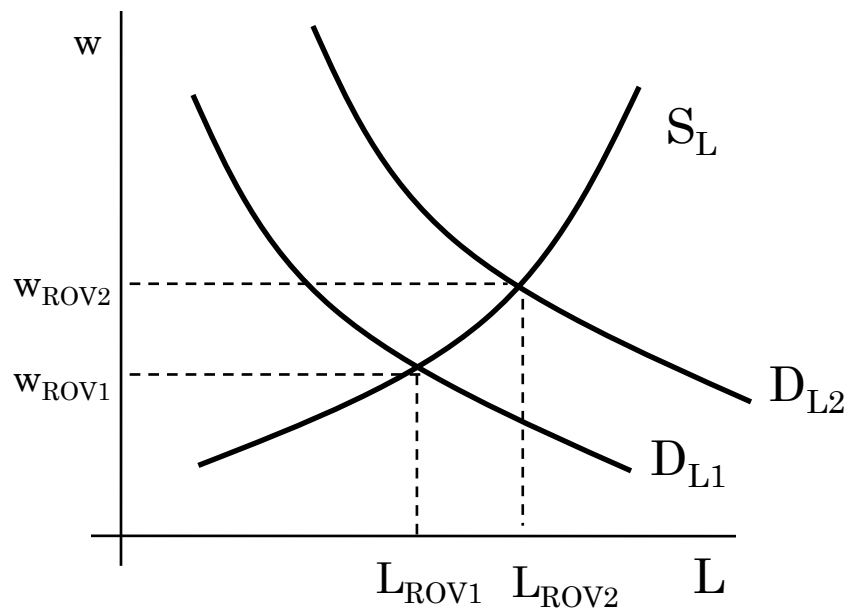
Roste mzda a zároveň zaměstnanost

Kampaně na podporu domácího zboží (cla)

Růst produktivity

$$MRP_L = MR \cdot MP_L$$

EKO FUN

Bilaterální monopol

Monopolní síla na straně nabídky práce i na straně poptávky po práci

Monopol vs. Monopson kdo z koho?

Monopol odbory - cíl co největší mzdu

Monopson firma - cíl co nejmenší mzdu

Výsledek závisí na výsledku vyjednávání

Velikosti monopolní síly zúčastněných

